

Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO)

Advies over het programma voor de reductie van pesticiden en biociden

- **gevraagd door de minister van leefmilieu, mijnheer Bruno Tobback, en de minister van Volksgezondheid, Rudy Demotte in een elektronisch bericht van 15 december 2006**
- **voorbereid door de werkgroep *productnormen***
- **goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de FRDO via schriftelijke procedure op 26 januari 2007 (zie bijlage 2)**
- **de oorspronkelijke taal van dit advies is het Nederlands**

1. Situering

- [1] Artikel 1 van het KB van 22 februari 2005 betreffende het eerste Programma voor de Reductie van Pesticiden en Biociden (PRPB) bepaalt dat het reductieprogramma om de twee jaar wordt geactualiseerd. Deze actualisering is gepland voor het voorjaar 2007.
- [2] De ministers voor Leefmilieu en van Volksgezondheid vragen de vier adviesraden vermeld in de wet op de productnormen¹ om advies over de “actualisering” van het PRPB. Hiertoe bestaat er geen wettelijke verplichting. Over het PRPB zelf heeft de raad op 18 oktober 2004 reeds advies uitgebracht.
- [3] De raad werd er op 28 november 2006 op de hoogte van gebracht dat de adviesvraag over de actualisering van het PRPB zou worden gesteld op 15 december 2006 met een termijn van één maand. De raad heeft uitstel gekregen tot 26 januari 2006 om zijn advies af te leveren.

2. De adviesvraag

- [4] De adviesvraag die op 15 december werd gesteld bevat geen specifieke vragen. De vertegenwoordiger van de minister van leefmilieu die de actualisering van het PRPB heeft toegelicht op de raad, vestigde de aandacht op twee elementen:
- het belang van participatie: zijn de leden van de raad geïnteresseerd om advies te geven?
 - inzake de inhoudelijke reflectie: aanbevelingen over de strategische keuzes en over de prioriteiten.

3. Samenvatting

- [5] Voor het uitwerken van de concrete maatregelen uit de actualisering zou verder een beroep moeten worden gedaan op themawerkgroepen (zie par. [11]), die uitgebreid zouden moeten worden met bijkomende deskundigen en thema's.

¹ Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling, de Hoge Gezondheidsraad, de Raad voor het Verbruik en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven.

- [6] Aan de voorgestelde maatregelen uit de actualisering van het PRPB is geen beleidsmatig luik gekoppeld, zodat het programma té vrijblijvend is en er coherentie ontbreekt. De voorgestelde maatregelen blijven teveel steken in end-of-pipe oplossingen en bereiden niet genoeg de langetermijndagingen voor. Het is hierbij belangrijk de afhankelijkheid van pesticiden en biociden terug te dringen. Uitklaring van het concept van afhankelijkheid is evenwel nodig, zonder dat concrete maatregelen hierover worden uitgesteld.
- [7] Het PRPB zou bovendien een aangepast kader moeten bevatten zodat met de sociaal-economische impact rekening kan worden gehouden na consultatie van de betrokken partijen. Ook zouden een reeks maatregelen moeten worden uitgewerkt om de internationale dimensie van de problematiek aan te pakken.
- [8] De raad betreurt het dat men er niet in geslaagd is om tussentijdse doelstellingen voor te stellen om de impact van pesticiden en biociden te verminderen. Een efficiëntere erkenningsprocedure voor biociden is belangrijk als bijdrage in de vermindering van hun impact. Als bijkomende prioriteit vindt de raad dat onderzoek en vorming over alternatieve middelen en technieken, zoals uit de biologische landbouw, aan bod moeten komen. In de sensibilisatie-acties is het informeren van de gebruikers over zowel preventiemaatregelen om gebruik van pesticiden en biociden te voorkomen, als over het correcte gebruik van deze middelen essentieel. Controle zou moeten garanderen dat de voorgestelde maatregelen effectief en conform worden uitgewerkt.
- [9] De raad vraagt ten slotte dat het overlegcomité reeds voorbereidingen treft om een nationaal reductieprogramma voor te bereiden.

4. Actualisatie PRPB

- [10] Het document bestaat uit volgende delen:
- een stand van zaken van de aangekondigde maatregelen uit het PRPB met drie punctuele correcties,
 - een overzicht van bijkomende aandachtspunten (12 prioritaire actiethema's overlegd met themawerkgroepen (zie par. [11]) en twee aanvullende acties),
 - een organogram met een nieuwe structuur voor het beheer en
 - een corrigendum van de bijlage van het KB van 22/2/2005 ter vaststelling van het reductieprogramma.
- [11] Om de actualisering van het PRPB voor te bereiden, werden 14 themawerkgroepen geconsulteerd om maatregelen te definiëren die risicoreductie in de verschillende teelten² kunnen teweegbrengen met het oog op de reductiedoelstellingen uit het PRPB³. De themawerkgroepen waren samengesteld uit vertegenwoordigers van de landbouwers, werkgevers, consumenten, milieuverenigingen en de overheid. Ze hadden een mandaat van 4 maanden.

² 1 graanteelt; 2 bietenteelt en industriële teelten; 3 aardappelteelt; 4 fruitteelt in akkerbouw; 5 groenteteelt in akkerbouw; 6 fruitteelt onder plastic en in serre; 7 groenteteelt onder plastic en in serre; 8 bloemeteelt en sierplanten; 9 diverse teelten (champignons, braakland, boomkwekerij, weide); 10 het gebruik buiten de teelten (totale herbiciden, specifiek gebruik zoals in de bosbouw,...); 11 houtconserveringsmiddelen; 12 rodenticiden; 13 insecticiden (type 18 biociden) gebruikt door beroepsgebruikers ; 14 insecticiden (type 18 biociden) gebruikt door een particulier.

³ Het doel van het huidige reductieprogramma en zijn tweejarige bijwerkingen is tegen 2010:

- de negatieve weerslag van pesticidengebruik in de landbouw met 25% te verminderen;
- de negatieve weerslag van biociden (te beginnen bij de prioritaire categorieën) en van pesticiden die niet voor landbouwdoeleinden worden gebruikt met 50% te verminderen ten opzichte van 2001 (afgevlakt ijkjaar).

5. Aanbevelingen van de raad

Avisering

- [12] De raad stelt het op prijs dat zijn advies werd gevraagd over de “actualisering” van het reductieprogramma. De raad heeft over het reductieprogramma advies uitgebracht in 2004 op vraag van de ministers en vindt het aangewezen dat de diverse maatschappelijke actoren gezamenlijk een uitspraak doen over de actualisering van dit programma. De raad gaat in voorliggend advies ondermeer na in hoeverre de aanbevelingen over het reductieprogramma van zijn eerste advies in het actualisatiedocument werden ter harte genomen.
- [13] De raad betreurt het echter dat het advies op korte termijn werd gevraagd (oorspronkelijk 1 maand in de eindejaarsperiode, daarna op vraag van de raad verlengd met 10 dagen). De raad vindt dat de overheid bij het vragen van advies voldoende tijd zou moeten gunnen om het overleg met alle betrokkenen op een constructieve manier te kunnen organiseren. Voldoende tijd is noodzakelijk om de verschillende standpunten aan elkaar te toetsen en te betrachten aanbevelingen in consensus voor te stellen.
- [14] Bij de voorbereiding van de actualisering zijn vele actoren betrokken via voormelde themawerkgroepen. De raad vindt dit een positieve aanpak. Op die manier wordt er beroep gedaan op de expertise van het terrein, ontstaat er informatie-uitwisseling en verhoogt de kans dat het draagvlak voor de in te voeren maatregelen vergroot. De raad vindt het aangewezen dat voor het uitwerken van de concrete maatregelen deze werkwijze wordt verder gezet. Bijgevolg beveelt hij aan deze werkgroepen in het organigram op te nemen.
- [15] De raad vindt het aangewezen om ook experts uit andere domeinen te betrekken via de themawerkgroepen. Naast de deskundigen op het vlak van pesticiden (gebruikers, producenten, verkopers, onderzoekers...) die in de werkgroepen al vertegenwoordigd zijn, zouden gezondheidsexperten, specialisten in alternatieve bestrijdingsmethodes, en in bepaalde gevallen vakbondvertegenwoordigers een nuttige inbreng kunnen doen. Het thema biologische landbouw en het aspect vorming mogen daarbij niet ontbreken.

Algemene beoordeling

- [16] In de actualisering zijn 12 actiethema's opgesomd volgens belangrijkheid. Evenwel ontbreekt een beleidsmatig luik, namelijk de beleidsvertaling van de voorstellen van de werkgroepen: via welke beleidsinstrumenten moeten de opgesomde acties worden gerealiseerd, wie is verantwoordelijk voor de uitvoering en tegen welke termijn? Het programma is hierdoor té vrijblijvend en weinig coherent. De raad vraagt dat hier onmiddellijk werk wordt van gemaakt.
- [17] De raad stelt vast dat er een onevenwicht is tussen de doelstellingen en de acties. Waar voor het pesticidengebruik in de landbouw een reductiedoelstelling van 25% wordt vastgesteld op het vlak van de negatieve weerslag, bedraagt deze reductiedoelstelling 50% voor de pesticiden voor niet-landbouwgebruik en voor de biociden. Het actualisatiedocument van het PRPB concentreert zich evenwel vooral op maatregelen voor de landbouwpesticiden. De raad meent dat de maatregelen voorgesteld voor de andere categorieën niet van die aard zijn dat ze een reductie tegen 2010 van 50% zullen kunnen bewerkstelligen. De raad vraagt dat aan deze zwakte van het programma wordt verholpen.
- [18] Hierbij zou eveneens werk moeten worden gemaakt van het vaststellen van een referentiejaar voor de reductiedoelstelling voor biociden, dat nog niet is vastgelegd, en van indicatoren om evoluties met betrekking tot biociden en tot pesticiden voor niet-landbouwkundig gebruik te meten.
- [19] Bij de verdere uitwerking van de maatregelen vindt de raad het aangewezen dat hun impact wordt nagegaan op andere belangrijke aspecten, zoals de nitratenproblematiek, de biodiversiteit en ecosystemen.

- [20] De raad vindt het belangrijk dat de gebruikte termen voor pesticiden en biociden duidelijk zijn. De raad geeft in bijlage 1 weer welke definities gelden, en vindt dat deze in het programma zouden moeten worden opgenomen.

Lange termijnvisie

- [21] Het eerste reductieprogramma werd vastgesteld via een koninklijk besluit op 22 februari 2005 en bevat doelstellingen tegen 2010. Tweejaarlijks zal het reductieprogramma worden geactualiseerd. De raad begrijpt dat de huidige actualisering een eerste stap is om de doelstellingen uit het PRPB te bereiken. In 2010 zal kunnen worden geëvalueerd in welke mate dit is gelukt en welke maatregelen hiervoor succesvol zijn geweest. De nodige informatie zal tegen dan beschikbaar moeten zijn om een volgend programma op te stellen.
- [22] De raad stelt vast dat nogal wat van de voorgestelde maatregelen een end-of-pipe karakter hebben om de risico's gelieerd aan het gebruik van pesticiden en biociden te beperken. De raad beveelt aan om in de verdere werkzaamheden de langetermijndoelstellingen niet uit het oog te verliezen en maatregelen voor te bereiden die hierop inspelen.
- [23] Om de langetermijnduitdagingen te realiseren, vindt de raad het heel belangrijk de afhankelijkheid van pesticiden en biociden terug te dringen. Het thema komt ook aan bod in de Europese Thematische Strategie en in het ontwerp van kaderrichtlijn voor een duurzaam gebruik van pesticiden. In zijn advies over het ontwerp-PRPB had de raad (par. [20]) gevraagd om aandacht te besteden aan doelstellingen inzake het verminderen van de afhankelijkheid van pesticiden en biociden. In het PRPB werd aangekondigd dat naar aanleiding van de eerste actualisatie hierover een standpunt zou worden ingenomen. In het actualisatiedocument wordt evenwel enkel aangegeven dat "het beleidscomité wenst dat er wordt nagedacht over het begrip afhankelijkheid van pesticiden en biociden. (...) er moet geanalyseerd worden hoe dit concept kan bijdragen tot interessante structurele ontwikkelingen in het kader van het PRPB."
- [24] De raad vindt het wenselijk dat het concept wordt uitgeklaard, aangezien de notie op verscheidene manieren kan worden ingevuld. Het Beleidscomité (zie [38] en [39]) zal dit moeten realiseren in samenspraak met de bij het PRPB betrokken partijen. Het nemen van concrete maatregelen mag hierdoor echter niet worden uitgesteld. Bij de verheldering van het concept moeten indicatoren worden uitgewerkt om de vooruitgang te evalueren. Daarnaast moet de titel in het actualisatiedocument die het enkel heeft over de afhankelijkheid van pesticiden, worden aangepast.

Drie pijlers

- [25] De hoofddoelstelling van het PRPB is het verminderen van de negatieve weerslag van het pesticiden- en biocidengebruik op milieu en gezondheid. De raad vindt het hierbij noodzakelijk dat met de sociaal-economische impact rekening wordt gehouden, ondermeer op het vlak van werkgelegenheid, concurrentievermogen, prijs en inkomen. In het programma zou er een aangepast kader moeten worden uitgewerkt met inbreng van alle betrokken partijen, waarin deze kwesties kunnen worden behandeld en waardoor passende begeleidende maatregelen kunnen worden voorzien indien socio-economische gevolgen te verwachten zijn.
- [26] De raad wijst erop dat de actualisering geen link legt met de internationale dimensie van het dossier. In zijn advies over het ontwerp-PRPB had de raad reeds op enkele aandachtspunten gewezen:
- De FRDO spreekt zich uit voor een betere controle op de export van pesticiden en biociden, en meent dat de reglementering over *Prior Informed Consent*⁴ correct moet worden toegepast. Ook moet voldoende aandacht worden besteed aan de etikettering van deze producten.

⁴ PIC wordt geregeld door het Verdrag inzake de procedure van voorafgaande geïnformeerde toestemming voor bepaalde gevaarlijke chemische stoffen en pesticiden in de internationale handel (Verdrag van Rotterdam). Voor de EU heeft verordening 304/2003 heeft dit verdrag uitgevoerd.

- Ontwikkelingshulp in het kader van capaciteitsopbouw zou ook gericht moeten worden op maatregelen om derdewereld landen de mogelijkheid te geven het gebruik van pesticiden en biociden te beperken en biologische en geïntegreerde landbouw te bevorderen.

De raad vraagt dat hiervan werk wordt gemaakt.

Doelstellingen

- [27] De raad betreurt het enigszins dat men er niet in is geslaagd om tussentijdse doelstellingen voor te stellen. Die zouden moeten worden vastgesteld eind 2006 en eind 2008. Het actualisatiedocument vermeldt dat de themawerkgroepen in 2006 zijn bijeengekomen en het onmogelijk was om tussentijdse doelstellingen te formuleren. Nauwkeurige kwantificering van het effect van de voorstellen op de risico's was toen immers niet beschikbaar. Enkel zijn ordes van grootte voor bepaalde voorstellen overwogen wanneer dit mogelijk was. De raad meent dat tussentijdse doelstellingen richtinggevend zijn en een stimulans vormen om maatregelen in te voeren binnen een bepaalde termijn. Wellicht zal ook in het kader van de Europese Thematische Strategie voor een duurzaam gebruik van pesticiden, en de bijhorende richtlijn aan de Lidstaten worden gevraagd om een reductieprogramma met bijhorende doelstellingen op te stellen.

Prioritaire actiethema's vastgelegd na overleg met de themagroepen

- [28] Zoals reeds vermeld is het heel positief dat er voor de keuze van de thema's en acties een beroep werd gedaan op de expertise van de betrokken actoren. De raad herinnert er evenwel aan (cf. advies PRPB par.[52]), dat het de overheid toekomt om keuzes te maken, op basis van wetenschappelijke gegevens en met het algemeen belang voor ogen.
- [29] Zoals reed opgemerkt onder [16], ontbreekt het beleidsmatig luik bij de prioritaire actiethema's. Dit kan worden geïllustreerd aan de hand van de actie "ondersteuning van de geïntegreerde bestrijding" die als meest prioritaire actie wordt beschouwd in de actualisering van het PRPB. Deze actualisering beperkt zich tot het geven van een opsomming van wat onder geïntegreerde bestrijding kan worden begrepen. Er ontbreekt een analyse van welke federale en regionale bevoegdheden hierbij aan bod komen, en welke rol de federale overheid kan spelen om effectief tot een betere ondersteuning van de geïntegreerde bestrijding te kunnen komen.
- [30] Een ander voorbeeld is het tweede prioritaire actiethema, namelijk over de "reductie van puntvervuilingen van pesticiden". Hierbij wordt verwezen naar de verpakking en de etikettering. Het blijft echter onduidelijk of het PRPB wil gaan in de richting van een verplichte aangepaste etikettering en productnormering, of dat het hierover tot een formeel akkoord wil komen met de sector, dan wel of het zich wil beperken tot sensibilisering.
- [31] Met betrekking tot de erkenning van biociden wijst de raad erop dat de procedure niet efficiënt verloopt. Met het oog op het reduceren van de impact van biociden op het leefmilieu, is het primordiaal dat deze procedure optimaal functioneert.

Bijkomende prioritaire actiethema's

- [32] Als prioritair bijkomend actiethema vindt de raad dat ook werk moet worden gemaakt van onderzoek naar alternatieve middelen en methodes voor de pesticiden en biociden, met inbegrip van technieken die bijvoorbeeld in de biologische landbouw worden gebruikt. Dit zou ook in de vorming van de gebruikers van pesticiden en biociden aan bod moeten komen.
- [33] Naast de reductie van de afhankelijkheid van pesticiden (zie [23]) zijn communicatie en sensibilisatie als bijkomende onderwerpen toegevoegd aan de 12 actiethema's die zijn vastgesteld na overleg met de themawerkgroepen. Communicatie en sensibilisatie zijn noodzakelijke instrumenten om de doelstellingen te helpen realiseren. Naast acties die zich toespitsen op het sensibiliseren rond risico's van het gebruik van pesticiden en biociden, is het belangrijk dat alle gebruikers (landbouwers, gemeenten, particulieren) worden geïnformeerd over zowel preventiemaatregelen om gebruik van pesticiden en biociden te voorkomen, als over het correcte gebruik van deze middelen (goede praktijken).

- [34] De maatregelen inzake communicatie zouden complementair moeten zijn met deze die reeds op gewestelijk vlak bestaan.
- [35] Zoals al in zijn advies over het PRPB gesteld, vindt de raad dat controle belangrijk is om ervoor te zorgen dat de voorgestelde maatregelen effectief en conform worden uitgevoerd.

Organigram

- [36] Naast een overlegcomité, een beleidscomité en een bureau, wordt een “adviesraad” ingesteld (in de Franse versie: *conseil consultatif*). De adviesraad is samengesteld uit alle belanghebbende groepen. Uit de toelichting bij de adviesvraag in de werkgroep van de FRDO is gebleken dat deze adviesraad overeenkomt met wat tot nog toe de stuurgroep was, een orgaan samengesteld uit alle belanghebbende groepen. In de praktijk blijkt het te gaan om een klankbordgroep aan wie de voorstellen worden gepresenteerd waarna de individuele leden kunnen reageren. De raad vindt het aangewezen om de benamingen in de twee talen aan te passen: in de Nederlandstalige versie zou men kunnen spreken over een klankbordgroep (“*boîte de résonance*”). Het gaat immers niet om een adviesraad in de eigenlijke zin van het woord, waarbij in overleg adviezen worden opgesteld, hetzij in consensus, hetzij met duidelijke weergave van de afwijkende standpunten. In de Franstalige versie kan het begrip “*Conseil consultatif*” eveneens tot verwarring leiden, en zou ook beter worden vervangen.
- [37] De raad vindt het positief dat er een overlegcomité is voor beraadslaging tussen de federale overheid, de gewesten en de gemeenschappen. Dergelijk overleg is noodzakelijk gezien de versnipperde bevoegdheden in het beleid inzake pesticiden en biociden. Hij wijst er verder op dat het initieel de bedoeling van de wetgever was om te komen tot een nationaal pesticidenreductieprogramma. Bovendien zal in de toekomst de Europese Commissie aan de lidstaten vragen om nationale pesticidenreductieprogramma's op te maken. De Raad vraagt bijgevolg dat het overlegcomité hier nu al rekening zou mee houden zodat deze samenwerking op termijn niet blijft steken in informeel en vrijblijvend overleg, maar de aanzet kan worden tot het afsluiten van een toekomstig samenwerkingsakkoord met duidelijke engagementen.
- [38] De raad meent dat het ook nodig is dat de beslissingen van het beleidscomité meegedeeld en gemotiveerd zouden worden aan het “klankbordorgaan”, zodat de verschillende belanghebbenden worden geïnformeerd over de keuzes die zijn gemaakt.
- [39] In het beleidscomité, samengesteld uit vertegenwoordigers van de FODs en de kabinetten, zou ook een vertegenwoordiger van de federale minister van Landbouw moeten zetelen.

Aanpassingen

- [40] Het PRPB voorziet in zeven studies. De actualisering (punt 1.2.3.) meldt dat de haalbaarheidsstudie in verband met een vergunning voor het gebruik van fytofarmaceutische producten voor beroepsgebruikers deels werd gerealiseerd door de werkgroep *Pesticide Application Licence* in 2006. In 2007 zal voor de verderzetting ervan een personeelslid bij de federale administratie leefmilieu worden aangeworven. De raad is van oordeel dat deze haalbaarheidsstudie zou moeten nagaan welk informatiesysteem het meest geschikt zou zijn om nuttige informatie te leveren voor de producenten. Hierbij zou ook de praktische ervaring van de beroepsgebruikers moeten worden erkend. Het informatiesysteem zou rekening moeten houden met de verschillende doelgroepen (individueel, gemeenten,...). De raad meent ook dat vertegenwoordigers van de gewesten en gemeenten zouden betrokken moeten worden in het opzetten van het systeem van de vergunningen.

Europese ontwikkelingen

- [41] Zoals reeds eerder vermeld ([23] en [27]) is de raad van mening dat er rekening moet worden gehouden met de Europese ontwikkelingen, namelijk de Thematische strategie voor een duurzaam gebruik van pesticiden. Een ontwerprichtlijn hierover is eveneens in opmaak.

Bijlage 1 Definities pesticiden en biociden

Pesticiden voor landbouwkundig gebruik⁵

De term "**bestrijdingsmiddel voor landbouwkundig gebruik**" omvat enerzijds de gewasbeschermingsmiddelen (zoals bepaald door Richtlijn 91/414/EEG van de Raad van 15 juli 1991 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen) en anderzijds de andere bestrijdingsmiddelen die in de landbouw gebruikt kunnen worden. Deze laatste groep van producten vallen buiten het toepassingsgebied van de genoemde richtlijn. Beide categorieën van producten worden hieronder gedefinieerd.

Met "**werkzame stoffen**" worden bedoeld : chemische stoffen (natuurlijk of industrieel vervaardigd) of hun verbindingen, of micro-organismen (schimmels, bacteriën, virussen), met een algemene of specifieke werking op planten, delen van planten of plantaardige producten, of tegen schadelijke organismen.

Bestrijdingsmiddelen voor niet landbouwkundig gebruik zijn o.a. middelen voor de bestrijding van schadelijke organismen in woningen en in de industrie en de middelen voor houtbescherming.

1. Gewasbeschermingsmiddelen

De term "gewasbeschermingsmiddel" slaat zowel op de werkzame stoffen als op de formuleringen die één of meerdere werkzame stoffen bevatten, en die gebruikt worden voor minstens één van volgende doeleinden :

- *planten of levende (delen van) planten, vers fruit of plantaardige producten* (die geen of slechts eenvoudige bewerkingen ondergingen) beschermen tegen alle schadelijke organismen of de werking van dergelijke organismen te voorkomen.

Hieronder vallen :

- zaaizaadontsmettingsmiddelen;
- chemische bestrijdingsmiddelen gebruikt in de bescherming van teelten, in liefhebberstuinen, op kamerplanten, op gazons en weilanden (fungiciden, insecticiden, rodenticiden, nematiciden, slakken- en mollenbestrijdingsmiddelen...);
- repellentia bestemd om vogels, wild, mollen, ... op afstand te houden;
- wondhelende producten (op basis van oliën, harsen, teer, bitumen, enz...) bestemd om beschadigde bomen te beschermen tegen aanvallen van schimmels, bacteriën,....

- *de levensprocessen van planten beïnvloeden*, voor zover het niet gaat om meststoffen:

- anti-legeringsmiddelen;
- producten die de afharding bevorderen;
- producten voor chemische uitdunning;
- groeiremmers;
- kiemremmingsmiddelen;
- producten die het stekken en de vruchtvorming bevorderen;
- producten die voortijdige vruchtval verhinderen, ruwschilligheid verminderen, afrijping of dunning bevorderen;
- producten die inwerken op de fysiologie van de plant, met uitzondering van voedingselementen.

-*planten, levende delen ervan en plantaardige producten bewaren*, voor zover die stoffen of producten niet onder bijzondere bepalingen van de Raad of van de Commissie van de Europese Gemeenschappen inzake bewaarmiddelen vallen.

- *ongewenste planten doden* (onkruiden, algen, mossen, korstmossen, ...).

Alle herbiciden moeten dus worden erkend door het Ministerie van Middenstand en Landbouw, inbegrepen de totaalherbiciden die bijv. kunnen worden toegepast op industrieterreinen.

- *Algiciden* en dergelijke die worden toegepast op oppervlakken die behoren tot het landbouwmilieu dienen erkend te worden door het Ministerie van Middenstand en Landbouw, de overige algiciden vallen onder de bevoegdheid van het Ministerie van Leefmilieu, Sociale Zaken en Volksgezondheid.

⁵ Bron: www.fytoweb.be

Algiciden voor gebruik op muren, daken, tegelpaden, grafzerken, ramen, tuinmeubelen, ... of voor gebruik in het water (vijvers e.d.) dienen bijgevolg toegelaten te worden door de Minister van Leefmilieu, Sociale Zaken en Volksgezondheid. Algiciden worden hierbij gedefinieerd als stoffen of preparaten die werkelijk inwerken op algen : detergenten die enkel dienen om het oppervlak te reinigen (verwijdering van de aanslag) vallen niet onder deze regeling. Groene aanslag wordt wel steeds beschouwd als zijnde veroorzaakt door algen en/of wieren.

- *delen van planten vernietigen* of een ongewenste groei van planten afremmen of voorkomen, zoals middelen voor het doden van aardappelloof.

2. Andere bestrijdingsmiddelen die in de landbouw kunnen worden gebruikt

Hiertoe behoren de volgende producten:

- Werkzame stoffen of hun formuleringen voor het bestrijden of verdelgen van ecto-parasieten van fok- en gebruiksdieren, duiven inbegrepen en de stoffen en preparaten voor het behandelen van oppervlakken in en rond gebouwen bestemd voor veeteelt en vervoermiddelen, ter bestrijding of verdeling van de micro-organismen die ziekten kunnen veroorzaken bij bovenvermelde dieren (ontsmettingsmiddelen).
- De toevoegingsmiddelen die bestemd zijn om de werking te bevorderen van gewasbeschermingsmiddelen (hulpstoffen) en de hierboven vermelde andere bestrijdingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik, voor zover zij hiertoe op de markt worden gebracht.

Biociden⁶

KB 22/5/2003 Artikel 1. § 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder :
1° Biociden : Werkzame stoffen en preparaten die, in de vorm waarin zij aan de gebruiker worden geleverd, één of meer werkzame stoffen bevatten en bestemd zijn om een schadelijk organisme te vernietigen, af te schrikken, onschadelijk te maken, de effecten daarvan te voorkomen of het op andere wijze langs chemische of biologische weg te bestrijden. Bijlage V bij dit besluit bevat een limitatieve lijst van 23 soorten producten met voor elke soort een indicatieve reeks beschrijvingen.

Bijlage V. Soorten biocideproducten en hun beschrijving als bedoeld in artikel 1, § 1, 1°.

HOOFDGROEP 1 Ontsmettingsmiddelen en algemene biociden
Schoonmaakmiddelen die niet als biocide bedoeld zijn, met inbegrip van vloeibare wasmiddelen, waspoeders en dergelijke, vallen niet onder deze productsoorten.

Productsoort 1 Biociden voor menselijke hygiëne.

Producten in deze groep zijn biociden voor menselijke hygiëne.

Productsoort 2 Desinfecterende middelen voor prive-gebruik en voor de openbare gezondheidszorg en andere biociden.

Producten voor desinfectie van lucht, oppervlakken, materiaal, uitrusting en meubilair die niet worden gebruikt voor rechtstreekse aanraking met voedingsmiddelen of diervoeders in particuliere, openbare en industriële ruimten, met inbegrip van ziekenhuizen, alsmede als algicide gebruikte producten. Die producten worden onder meer op de volgende gebieden gebruikt : zwembaden, aquaria, bad- en ander water; luchtverversingssystemen; muren en vloeren in medische en andere instellingen, chemische toiletten, afvalwater, ziekenhuisafval, grond of andere substraten (van speeltuinen).

Productsoort 3 Biociden voor veterinaire hygiënedoeleinden.

Producten van deze groep zijn biociden voor veterinaire hygiënedoeleinden, met inbegrip van producten die gebruikt worden in ruimten waarin dieren ondergebracht, gehouden of vervoerd worden.

Productsoort 4 Ontsmettingsmiddelen voor gebruik in de sector voeding en diervoeders

Producten voor desinfectie van uitrusting, houders, eet- drinkgerei, oppervlakken of pijpleidingen bij de productie, het vervoer, de opslag of consumptie van voedingsmiddelen, voeder of dranken (met inbegrip van drinkwater) voor mens en dier.

Productsoort 5 Ontsmettingsmiddelen voor drinkwater.

Producten voor desinfectie van drinkwater (voor mens en dier).

HOOFDGROEP 2 Conserveringsmiddelen.

Productsoort 6 Conserveringsmiddelen in conserven.

⁶ KB 22 maart 2003 betreffende het op de markt brengen en het gebruiken van biociden

Producten voor conservering van verwerkte producten, met uitzondering van voedingsmiddelen of diervoeders, in houders voor het tegengaan van bederf door bacteriën, met het oog op de houdbaarheid.

Productsoort 7 Filmconserveringsmiddelen.

Producten voor conservering van films en filmbeschermingslagen om aantasting door bacteriën tegen te gaan ter bescherming van de oorspronkelijke eigenschappen van het oppervlak van materialen of voorwerpen zoals verf, plastic, dichtingsproducten, zelfklevende wandbekleding, bindmiddelen, papier en kunstwerken.

Productsoort 8 Houtconserveringsmiddelen.

Producten voor conservering van hout, vanaf en met inbegrip van de zagerijfase, of houtproducten door bestrijding van organismen die hout vernietigen of beschadigen. Tot deze productsoort behoren zowel preventieve als curatieve producten.

Productsoort 9 Conserveringsmiddelen voor vezels, leer, rubber en gepolymeriseerde materialen.

Producten voor conservering van vezelhoudende of gepolymeriseerde materialen, zoals leer, rubber, papier of textielproducten en rubber door het tegengaan van microbiologische aantasting.

Productsoort 10 Conserveringsmiddelen voor metselwerk.

Producten voor conservering en herstel van metselwerk en andere bouwmaterialen met uitzondering van hout, door het tegengaan van microbiologische afbraak en afbraak door algen.

Productsoort 11 Conserveringsmiddelen voor vloeistofkoelings- en verwerkingssystemen.

Producten voor conservering van water of andere vloeistoffen in koel- en verwerkingssystemen door het tegengaan van schadelijke organismen zoals bacteriën, algen en mosselen. Producten voor de conservering van drinkwater vallen niet onder dit productsoort.

Productsoort 12 Slijmbestrijdingsmiddelen.

Producten voor het voorkomen of tegengaan van slijmafzetting op materialen, uitrusting en constructies die in industriële processen gebruikt worden, bijvoorbeeld op hout- en papierpulp, poreuze zandlagen in de oliewinning.

Productsoort 13 Conserveringsmiddelen voor metaalbewerkingsvloeistoffen.

Producten voor conservering van metaalbewerkingsvloeistoffen door het tegengaan van bederf door bacteriën.

HOOFDGROEP 3 Plaagbestrijding.

Productsoort 14 Rodenticiden.

Producten voor de bestrijding van muizen, ratten en andere knaagdieren.

Productsoort 15 Aviciden.

Producten voor de bestrijding van vogels.

Productsoort 16 Mollusciciden.

Producten voor de bestrijding van weekdieren.

Productsoort 17 Pisciciden.

Producten voor de bestrijding van vis; producten voor de behandeling van visziekten vallen niet onder dit productsoort.

Productsoort 18 Insecticiden, acariciden en producten voor de bestrijding van andere geleedpotigen.

Producten voor de bestrijding van geleedpotigen (bijvoorbeeld insecten, spinachtigen en schaaldieren).

Productsoort 19 Insectwerende en lokstoffen.

Producten voor de bestrijding van schadelijke organismen (ongewervelde dieren zoals vlooien, gewervelde dieren zoals vogels) door deze af te weren of aan te lokken, met inbegrip van de producten die direct of indirect gebruikt worden voor de hygiëne van mens en dier.

HOOFDGROEP 4 Andere biociden.

Productsoort 20 Conserveringsmiddelen voor voedingsmiddelen of diervoeders.

Producten voor conservering van voedingsmiddelen of diervoeders door het tegengaan van schadelijke organismen.

Productsoort 21 Aangroeiwerende middelen.

Producten om de groei en afzetting van organismen (bacteriën en hogere vormen van planten- en diersoorten) op schepen, aquacultuurinstallaties of andere in het water gebruikte constructies tegen te gaan.

Productsoort 22 Vloeistoffen voor balsemen en opzetten.

Producten voor desinfectie en conservering van dode mensen of dieren, of delen daarvan.

Productsoort 23 Bestrijding van andere gewervelde dieren.

Producten voor de bestrijding van ongedierte.

Bijlage 2 Goedkeuring op 26 januari 2007 door de stemgerechtigde leden van de algemene vergadering via schriftelijke procedure

- de 4 voor- en ondervoorzitters:
T. Rombouts, A. Panneels, J-Y Saliez, C. Ven
- 3 van de 6 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming:
J. Gilissen (IEB), T. Snoy (IEW), J. Turf (BBL)
- 4 van de 6 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingssamenwerking:
B. Bode (Broederlijk Delen), A. Heyerick (VODO), B. Gloire (Oxfam-Solidarité), Bogdan Vanden Berghe (11.11.11), Oumo Ze (CNCD).
- 1 van de 2 vertegenwoordiger van de niet-gouvernementele organisaties die de belangen van verbruikers verdedigen:
Christian Rousseau (Test-Achats)
- 4 van de 6 vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties:
I. Dielen (ACV), F. Maes (ABVV), C. Rolin (CSC), D. Vandaele (FGTB)
- de 6 vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties:
I. Chaput (Fedichem), A. Deplae (UCM), A. Nachtergaele (Federatie Voedingsindustrie), M.-L. Semaille (Fédération Wallonne de l'Agriculture), G. Vancronenburg (VBO), P. Vanden Abeele (Unizo).
- 1 van de 2 vertegenwoordigers van de energieproducenten:
F. Schoonacker (SPE)
- 3 van de 6 vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus:
L. Helsen (KUL), D. Lesage (UG), J.-P. van Ypersele de Strihou (UCL)

Totaal: 26 van de 38 stemgerechtigde leden

Opmerking: Bij de werknemersorganisaties is er één vertegenwoordiger nog niet aangeduid.

Totaal: 26 van de 38 stemgerechtigde leden

2. Vergaderingen ter voorbereiding van dit advies

De werkgroep productnormen vergaderde op 19 december 2006 en op 12 januari 2007 om het ontwerpadvies voor te bereiden.

3. Personen die meewerkten aan de voorbereiding van dit advies

Stemgerechtigde leden en hun vertegenwoordigers

- Prof. Luc LAVRYSEN (UGent, voorzitter van de werkgroep productnormen)
- Mevrouw Delphine MISONNE (Facultés Universitaires Saint Louis, vice-présidente du groupe de travail normes de produits)
- Mevrouw Esmeralda BORGIO (Bond Beter Leefmilieu)
- M. Frédéric BOUTRY (Inter-Environnement Wallonie)
- M. Bernard DECOCK (FWA)
- Mme Carine DESCHAMPS (Test-Achats)
- Mme DETIEGE (Phytofar, Bioplus)
- Mme Paulette HALLEUX (DETIC)

advies programma reductie pesticiden en biociden

- Dhr Fre MAES (ABVV)
- Mme Marie-Laurence SEMAILLE (FWA)

Wetenschappelijke raadgevers en uitgenodigde experts

Niet-stemgerechtigde leden en hun vertegenwoordigers

- M. Vincent VAN BOL (Coordinator of the Program for Reduction of Pesticides and Biocides, FPS Health, Food chain safety & Environment)
- Mme Christine MATHIEU (SPP Politique Scientifique)

Secretariaat

J. De Smedt
S. Hugelier